

Årsrapport 2016

Idrottsnämnden

Rapport från
Stadsrevisionen

Nr 21, 2017

Dnr 3.1.2-45/2017

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Till
Idrottsnämnden

Årsrapport 2016 för idrottsnämnden

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har avslutat revisionen av idrottsnämndens verksamhet under 2016.

Vi ser allvarligt på de brister i den interna kontrollen som noterats i granskningen av hanteringen av investeringsbidrag och idrottsbonus till föreningar. Vi begär därför ett särskilt yttrande från nämnden senast 2017-05-29 avseende hur dessa brister ska hanteras.

Revisorerna har den 15 mars 2017 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till idrottsnämnden för yttrande senast den 30 juni 2017.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 2.

Michael Santesson
Ordförande

Maria Lövgren
Sekreterare

Sammanfattning

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Sammantaget bedöms att idrottsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Bedömningen grundas på att nämndens budgethållning varit tillräcklig och att nämndens verksamhetsmässiga resultat för 2016 i allt väsentligt är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Ett nettoöverskott om 8,4 mnkr redovisas.

Intern kontroll

Nämndens interna kontroll bedöms inte vara helt tillräcklig.

Bedömningen grundas på att brister har noterats i granskningar avseende direktupphandling och föreningsbidrag. Nämnden har inte uppfyllt krav i LOU på dokumentationsplikt för direktupphandlingar över 100 tkr. Granskningen av föreningsbidrag visar bland annat att bidrag utbetalats utifrån ofullständiga ansökningar.

Nämnden har ett i huvudsak tillfredsställande system för styrning, uppföljning och kontroll av ekonomi och verksamhet.

Bokslut och räkenskaper

Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har beaktat revisorernas rekommendationer i föregående års granskningar.

Innehållsförteckning

1	Årets granskning	1
2	Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi	1
2.1	Ekonomiskt resultat	2
2.1.1	<i>Driftverksamhet</i>	2
2.1.2	<i>Investeringsverksamhet</i>	3
2.2	Verksamhetsmässigt resultat	3
3	Intern kontroll	3
4	Bokslut och räkenskaper	5
5	Uppföljning av tidigare års granskning	6
	Bilaga 1 - Årets granskningar	7
	Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rekommendationer	10
	Bilaga 3 - Bedömningskriterier	12

1 Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt reglementet för stadsrevisionen och god revisionsred i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömningen redovisas i *bilaga 3*.

I rapporten redovisas översiktligt resultatet av revisionsårets grundläggande och fördjupade granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i *bilaga 1*.

En uppföljning av hur nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i *bilaga 2*.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden 2016-04-11 i samband med genomgång av 2015 års granskning och avstämning inför 2016.

Granskningsledare har varit Hans Classon vid revisionskontoret och Anders Rabb vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2 Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Sammantaget bedöms att idrottsnämnden har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2.1 Ekonomiskt resultat

2.1.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2016:

Mnkr	Budget 2016	B o k s l u t 2 0 1 6			Budget-avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Kostnader	894,6	883,5	11,1	1,2 %	26,1
Intäkter	276,1	273,4	-2,7	1,0 %	-4,7
Verksamhetens nettokostnader	590,9	582,6	8,3	1,4 %	21,4
Kapitalkostnader	27,6	27,5	0,1	0,4 %	5,7
Driftbudgetens nettokostnader	618,5	610,1	8,4	1,4 %	27,1

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med + 8,4 mnkr i förhållande till budgeten. Nettoöverskottet inrymmer ett underskott om 1,3 mnkr för självkostnadshyror till fastighetskontoret. Nämndens förklaring till nettoöverskottet är att nämnden fick ett budgettillägg om 5,0 mnkr i oktober 2016 för att använda till utbildnings- och utvecklingsinsatser för nyanlända och asylsökande. Medlen har inte förbrukats. Vidare reserverades budgetmedel på kostnadssidan på grund av osäkerhet för energikostnader, intäkter för planhyror samt intäkter för sim- och idrottshallar. Avsatta budgetmedel behövde inte användas. Utfallet visar att budgethållningen har varit tillräcklig.

De största avvikelserna återfinns inom föreningsstöd och övriga kostnader. Föreningsstöd har ett utfall på 70,0 mnkr vilket är 4,4 mnkr mer än budgeterat. Detta förklaras av att extra utbetalningar av medlemsaktivitetsbidrag gjordes under senare delen av året enligt kommunfullmäktiges beslut om budgettillägg.

För övriga kostnader redovisas ett överskott om 8,8 mnkr jämfört med budget, vilket i huvudsak beror på att avsatta budgetmedel för oförutsedda kostnader inte använts.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.1.2 Investeringsverksamhet

Mnkr	Budget 2016	B o k s l u t 2 0 1 6			Budget- avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Investeringsplan					
Utgifter	48,4	43,6	4,8	9,9 %	5,7
Inkomster	0,0	4,3	4,3		4,6
Nettoutgifter	48,4	39,3	9,1	18,8 %	1,1

Av tabellen framgår att nämndens utfall avviker med + 9,1 mnkr i förhållande till budgeten. De största avvikelserna är att upprustning av motionsspår i Lövsta skjutits upp till 2017 på grund av att tillståndsgivning tagit längre tid än beräknat. Vidare att planerade underhållsinvesteringar i Gubbängshallen försenats på grund av att utförligare utredningar behövdes inför eventuell upprustning.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2 Verksamhetsmässigt resultat

Nämndens resultat för 2016 bedöms i allt väsentligt vara förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse samt på övriga granskningar som har genomförts under året.

Merparten av årsmålen till de indikatorer som är kopplade till kommunfullmäktiges verksamhetsmål har nåtts. Årsmålen för indikatorerna ”Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid”, ”Andel elektroniska inköp” samt ”sjukfrånvaro” har dock inte nåtts. Sjukfrånvaron uppgår till 5,2 procent att jämföra med årsmålet på 4,5 procent.

Av nämndens 24 egna mål har fem inte nåtts. Målet ”Föreningslivet upplever att det finns goda förutsättningar att verka i Stockholm” har uppfyllts delvis. Indikatorn ”Föreningslivets nöjdhet med förutsättningarna att verka i staden” har inte uppfyllts. Detta förklaras av nämnden med att det är brist på idrottsanläggningar i staden.

3 Intern kontroll

Den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. En tillräcklig intern kontroll innebär att kontrollen är aktiv och ändamålsenlig. Att arbetet med den interna kontrollen är strukturerat samt integrerat i organisationen, system och det

löpande arbetet. Den interna kontrollen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

Sammanfattningsvis bedöms att nämndens interna kontroll inte varit helt tillräcklig. De iakttagelser som ligger till grund för denna bedömning redovisas nedan. Av redovisningen framgår att brister har noterats vad gäller direktupphandling och föreningsbidrag.

En del i nämndens interna kontroll är att säkerställa en ändamålsenlig styrning och kontroll av ekonomi och verksamhet. En granskning av nämndens verksamhetsplan för år 2016 visar att nämndens egna mål ansluter till kommunfullmäktiges mål för den verksamhet som nämnden bedriver. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.

Revisionskontorets granskning av nämndens system för intern kontroll visar att systemet är aktuellt och innehåller en sammanställning av gällande styr- och stöddokument. Nämnden har tagit upp väsentliga processer i sin internkontrollplan och den har en tydlig koppling till risk- och väsentlighetsanalysen. För respektive process framgår vad som har kontrollerats och gjorda granskningsiakttagelser. Kontrollmoment enligt internkontrollplanen har genomförts och resultatet av genomförda kontroller har dokumenterats. Punkten i internkontrollplanen om kontroll av föreningsbidrag har medvetet inte genomförts på grund av personalbrist. Med förstärkta personalresurser genomförs dessa föreningskontroller 2017. I övrigt har endast mindre avvikelser noterats.

Resultaten från granskningarna rapporteras löpande till förvaltningschefen och ledningsgruppen samt till övriga berörda. Uppföljningen av internkontrollplanen rapporteras i sammanfattad form till nämnden en gång per år, i bilaga till verksamhetsberättelsen.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Ekonomi, verksamhet och kvalitet följs systematiskt upp i samband med nämndens månads- och tertialrapporter.

Nedanstående sammanställning visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit god under året.

Mnkr	Tertial- rapport 1 2016	Tertial- rapport 2 2016	Bokslut 2016	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudgetens nettokostnader	610,7	611,2	610,1	1,1	0,2 %
Netto- investeringar	48,4	48,4	39,3	9,1	18,8 %

Avvikelsen för nettoutfallet på driftbudgeten är 0,2 procent mellan tertialrapport 2 och bokslutet.

Ett antal granskningar har genomförts av nämndens interna kontroll, se *bilaga 1*. Den interna kontrollen bedöms inte vara helt tillräcklig avseende nämndens hantering av föreningsbidrag i form av investeringsbidrag och idrottsbonus. Flertalet av de ansökningar som revisionskontoret granskade för idrottsbonus var ofullständiga. Vidare anser revisionskontoret att nämnden behöver förtydliga reglerna för investeringsbidrag och dessutom kräva att föreningen utför seriositetskontroll av de leverantörer som lämnat offert.

Den interna kontrollen är inte heller tillräcklig när det gäller nämndens följsamhet mot lag och stadens riktlinjer avseende direktupphandling. Revisionskontorets granskning visar bland annat att nämnden inte har uppfyllt krav i LOU på dokumentationsplikt för direktupphandlingar över 100 tkr. Vidare saknas rutiner som säkerställer att dokument i direktupphandlingar hålls ordnade vid förvaltningen.

4 Bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade enligt kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på de övriga granskningar som genomförts under året.

5 Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret gör årligen en uppföljning och bedömning av hur nämnden har beaktat rekommendationerna, se *bilaga 2*.

Uppföljning visar att nämnden har beaktat revisionens rekommendationer.

Bilaga 1 - Årets granskningar

Granskningar och projekt under perioden april 2016- mars 2017

Intern kontroll

Investeringsbidrag och idrottsbonus

Syftet med granskningen är att bedöma om idrottsnämndens regler avseende investeringsbidrag och idrottsbonus följs samt om uppföljning sker av att dessa bidrag används till avsett ändamål.

Granskningen visar bland annat att flertalet av de granskade ansökningarna för idrottsbonus är ofullständiga. Vidare görs inte verksamhetskontroller genom platsbesök. Uppföljning sker dock genom deltagarenkäter, utvärdering av projektet och ett uppföljningsmöte per år med föreningen som erhållit idrottsbonus.

Det finns inget krav på att föreningen som ansöker om investeringsbidrag ska ta in ett antal offerter, vilket innebär att det är vanligt att endast en offert blir underlag till ansökan. Nämnden bör överväga att kräva att föreningen uppvisar fler än en offert. Nämnden bör dessutom kräva att föreningen utför seriositetskontroll av de leverantörer som lämnat offert.

Enligt reglerna ska investeringsbidrag sökas i god tid innan föreningen genom anlita entreprenör påbörjar byggnation. Arbetet ska vara slutfört inom ett år efter bidragets utbetalning och redovisat senast tre månader efter slutförande. Nämnden behöver förtydliga vad god tid och slutförande innebär.

Sammanfattningsvis bedöms att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig vad avser förvaltningens följsamhet mot reglerna för investeringsbidrag och idrottsbonus samt uppföljningen av dessa bidrag.

Direktupphandling

Revisionskontoret kan konstatera att idrottsnämnden inte har tillräcklig intern kontroll avseende direktupphandlingar som genomförs vid nämnden.

Nämnden har inte uppfyllt krav i LOU på dokumentationsplikt för direktupphandlingar över 100 tkr. Skälen till beslut och annat av betydelse vid upphandlingen har inte dokumenterats vid en direktupphandling över 100 tkr.

Idrottsnämnden har till och med 31 juli 2016 köpt tjänster från olika låsföretag till totalt belopp om ca 500 tkr. Vid årets slut kommer sannolikt direktupphandlingsgränsen enligt LOU ha överskridits. Detta innebär att det finns en uppenbar risk att nämnden gjort otillåtna direktupphandlingar. Tjänsterna borde ha upphandlats i konkurrens med anbudsförfarande.

Det saknas rutiner som säkerställer att dokument i direktupphandlingar hålls ordnade vid förvaltningen. Granskningen visar också att underlagen till upphandlingarna inte hålls ordnade. En samlad dokumentation är en förutsättning för möjligheter till uppföljning och ett underlag till beslut om direktupphandling eller annonserad upphandling ska genomföras.

Enligt stadens riktlinjer bör skriftliga offerter infordras från minst tre leverantörer vid anskaffningar överstigande 30 tkr. För fem av de granskade inköpen har detta inte uppfyllts.

Den mall som finns för avtalsuppföljning används i begränsad utsträckning. För köp över 30 tkr ska tre offerter inhämtas. Det utförs ingen kontroll av att detta följs.

Lönehantering

Granskningen har inriktats mot att bedöma om den interna kontrollen avseende lönehantering är tillräcklig.

Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig. Genomförda stickprovskontroller av personalenheten bör dock dokumenteras i större utsträckning. Checklista för att underlätta enhetschefers dokumentation av genomförda kontroller avseende personalförteckning, utbetald lön och övertidsjournal används i begränsad omfattning.

Faktureringsrutiner

En uppföljning av tidigare gjord granskning avseende hyror och arrenden samt övriga taxor och avgifter visar att den interna kontrollen är tillräcklig.

Förvaltningen har infört en utökad intern kontroll av att utförda tjänster faktureras med rätt belopp.

Det saknas en övergripande beskrivning över hela processen med kundfakturerings, från det att en kund gör en bokning till att

inbetalning sker. I en sådan beskrivning bör framgå de kontroller som ingår samt ansvar för dessa.

Bokslut och räkenskaper

Revisionskontoret bedömer att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed.

Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rekommendationer

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2014	Att en utvärdering genomförs av vilka effekter överförandet av idrottsanläggningarna till fastighetskontoret har medfört (ÅR).	x			Ansvaret för det inre underhållet i anläggningarna har i budget 2017 överförts till fastighetsnämnden.	
2104	Inför fler kontrollmoment för att säkerställa att sim- och idrottshallar följer riktlinjerna gällande originalkvitton vid återköp (ÅR).	x			Ekonomienheten går igenom återköpsrapporter från baden. Därtill utförs kontroller bland annat av att kvitton finns med och att rapporten är undertecknad av behörig person.	
2015	Nämndens system för intern kontroll behöver uppdateras (ÅR).	x			Nämndens system för intern kontroll har uppdaterats och godkänts av nämnden i december 2016. En förteckning över styr- och stöddokument finns bilagt ärendet.	
2015	Nämnden rekommenderas att använda en aktivitetskod för att möjliggöra uppföljning av faktiska kostnader och intäkter för evenemang (ÅR).			x	En beräkningsmall tas fram för större evenemang baserat på gällande taxor och tillkommande kostnader. Intäkter och kostnader kan med hjälp av dessa följas upp i efterhand och beaktas inför kommande evenemang. Detta istället för att använda aktivitetskod i Agresso. Mallar tas fram under 2017.	2017

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2015	Nämnden rekommenderas att upprätta rutiner som säkerställer att uppföljning av avtal gällande entreprenörs- och föreningsdrivna idrottsanläggningar sker på ett systematiskt sätt (ÅR).	x			Det finns en mall för uppföljning av avtal för entreprenörs- och föreningsdrivna idrottsanläggningar. Också en mall för dagordning vid möten med leverantörer och föreningar har tagits fram.	
2016	Nämnden rekommenderas att förtydliga reglerna för investeringsbidrag (ÅR).				Enligt reglerna ska investeringsbidrag sökas i god tid innan föreningen genom anlitad entreprenör påbörjar byggnation. Arbetet ska vara slutfört inom ett år efter bidragets utbetalning och redovisat senast tre månader efter slutförande. Nämnden behöver förtydliga vad god tid och slutförande innebär.	2017
2016	Revisionskontoret rekommenderar att nämnden har som krav att fler än en offert bifogas vid ansökan om investeringsbidrag (ÅR).				Av ansökan bör framgå att föreningen har utfört seriositetskontroll av de leverantörer som lämnat offert.	2017

Bilaga 3 - Bedömningskriterier

Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och Intern kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Inte tillfredsställande/ Inte tillräcklig</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnittet Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

- Nämndens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Nämnden genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Nämnden har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
- Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämnden har ett fungerande informations- och kommunikationssystem för styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
- Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet för att säkra att den fungerar på ett betryggande sätt.

Bokslut och räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade enligt kommunala redovisningslag och god redovisningssed.